

Dydaktyka i administracja uczelni wyższej w relacji z osobami niepełnosprawnymi

Radland, 2025. Udostępniono na licencji CC BY 4.0 <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>, Projekt współfinansowany przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju w ramach programu FERS.03.01: Dostępność szkolnictwa wyższego, „WSSiP rozwija dostępność dla ON” (FERS.03.01-IP.08-001/23)

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

NCBR
Narodowe Centrum Badań i Rozwoju

Świadomość potrzeb

1. PODSTAWOWE STATYSTYKI I DANE

Liczba studentów z niepełnosprawnościami na polskich uczelniach stale rośnie. Wymaga to odpowiednich dostosowań organizacyjnych i dydaktycznych. Dane GUS i MNiSW pokazują, że coraz więcej osób korzysta z prawa do równego dostępu do edukacji. To zjawisko podkreśla konieczność systemowych rozwiązań.

Radland, 2025. Udostępniono na licencji CC BY 4.0 <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>, Projekt współfinansowany przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju w ramach programu FERS.03.01: Dostępność szkolnictwa wyższego, „WSSiP rozwija dostępność

dla ON” (FERS.03.01-IP.08-001/23)

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

NCBR
Narodowe Centrum Badań i Rozwoju

Świadomość potrzeb

2. RÓŻNORODNOŚĆ POTRZEB

Niepełnosprawności są bardzo zróżnicowane – od ruchowych po sensoryczne i intelektualne. Każda z nich wymaga innego podejścia. Nie można stosować jednolitych rozwiązań dla wszystkich. Świadomość tej różnorodności to pierwszy krok do budowania dostępnej uczelni.

Radland, 2025. Udostępniono na licencji CC BY 4.0 <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>, Projekt współfinansowany przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju w ramach programu FERS.03.01: Dostępność szkolnictwa wyższego, „WSSiP rozwija dostępność

dla ON” (FERS.03.01-IP.08-001/23)

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

NCBR
Narodowe Centrum Badań i Rozwoju

Świadomość potrzeb

3. POSTAWY KADRY AKADEMICKIEJ

Postawa wykładowców i administracji ma ogromne znaczenie. Empatia i otwartość często są ważniejsze niż same przepisy. Brak świadomości prowadzi do niezamierzonych barier. Szkolenia i warsztaty podnoszą kompetencje kadry.

Radland, 2025. Udostępniono na licencji CC BY 4.0 <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>, Projekt współfinansowany przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju w ramach programu FERS.03.01: Dostępność szkolnictwa wyższego, „WSSiP rozwija dostępność

dla ON” (FERS.03.01-IP.08-001/23)

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

NCBR
Narodowe Centrum Badań i Rozwoju

Świadomość potrzeb

4. PRZEŁAMYWANIE STEREOTYPÓW

Wciąż istnieją stereotypy dotyczące zdolności osób z niepełnosprawnościami. Edukacja kadry i studentów pozwala na ich przełamywanie. Warto pokazywać sukcesy osób z niepełnosprawnościami. Takie działania inspirują i integrują środowisko.

Radland, 2025. Udostępniono na licencji CC BY 4.0 <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>, Projekt współfinansowany przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju w ramach programu FERS.03.01: Dostępność szkolnictwa wyższego, „WSSiP rozwija dostępność dla ON” (FERS.03.01-IP.08-001/23)

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

NCBR
Narodowe Centrum Badań i Rozwoju

Świadomość potrzeb

5. RÓWNE SZANSE W EDUKACJI

Zapewnienie równych szans oznacza nie tylko brak dyskryminacji, ale także aktywne wsparcie. Chodzi o dostosowanie metod dydaktycznych, przestrzeni i materiałów. Dzięki temu studenci mogą w pełni uczestniczyć w procesie kształcenia. Równość szans to fundament edukacji inkluzywnej.

Radland, 2025. Udostępniono na licencji CC BY 4.0 <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>, Projekt współfinansowany przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju w ramach programu FERS.03.01: Dostępność szkolnictwa wyższego, „WSSiP rozwija dostępność

dla ON” (FERS.03.01-IP.08-001/23)

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

NCBR
Narodowe Centrum Badań i Rozwoju

Świadomość potrzeb

6. ROLA ADMINISTRACJI UCZELNI

Dziekanaty, biblioteki i biura obsługi studentów muszą działać w sposób dostępny. Procedury administracyjne powinny być proste i zrozumiałe. Pracownicy administracji są pierwszą linią kontaktu ze studentami. Ich rola w budowaniu dostępnej uczelni jest kluczowa.

Radland, 2025. Udostępniono na licencji CC BY 4.0 <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>, Projekt współfinansowany przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju w ramach programu FERS.03.01: Dostępność szkolnictwa wyższego, „WSSiP rozwija dostępność

dla ON” (FERS.03.01-IP.08-001/23)

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

NCBR
Narodowe Centrum Badań i Rozwoju

Świadomość potrzeb

7. KULTURA INKLUZYWNA UCZELNI

Uczelnia powinna budować atmosferę otwartości i równości. To nie tylko przepisy, ale codzienna praktyka – np. wspólne inicjatywy i wydarzenia. Kultura inkluzywna sprawia, że studenci czują się częścią wspólnoty. Dzięki temu wzrasta ich zaangażowanie i satysfakcja z nauki.

Radland, 2025. Udostępniono na licencji CC BY 4.0 <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>, Projekt współfinansowany przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju w ramach programu FERS.03.01: Dostępność szkolnictwa wyższego, „WSSiP rozwija dostępność

dla ON” (FERS.03.01-IP.08-001/23)

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

NCBR
Narodowe Centrum Badań i Rozwoju

Świadomość potrzeb

8. PRZYKŁADY DOBRYCH PRAKTYK

Warto korzystać z doświadczeń innych uczelni w Polsce i za granicą. Przykłady pokazują, że dostępność można wdrażać w różny sposób. Inspiracją mogą być rozwiązania technologiczne, programowe czy organizacyjne. Dobre praktyki przyspieszają proces zmian.

Radland, 2025. Udostępniono na licencji CC BY 4.0 <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>, Projekt współfinansowany przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju w ramach programu FERS.03.01: Dostępność szkolnictwa wyższego, „WSSiP rozwija dostępność

dla ON” (FERS.03.01-IP.08-001/23)

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

NCBR
Narodowe Centrum Badań i Rozwoju

Metody dostosowania dydaktyki

9. DOSTOSOWANIE MATERIAŁÓW – CZĘŚĆ I

Materiały powinny być dostępne w formie elektronicznej, aby studenci mogli korzystać z własnych narzędzi wspomagających. To podstawa nowoczesnej dydaktyki. Elektroniczne materiały można szybko aktualizować i rozpowszechniać. To ułatwia równe uczestnictwo.

Radland, 2025. Udostępniono na licencji CC BY 4.0 <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>, Projekt współfinansowany przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju w ramach programu FERS.03.01: Dostępność szkolnictwa wyższego, „WSSiP rozwija dostępność dla ON” (FERS.03.01-IP.08-001/23)

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

NCBR
Narodowe Centrum Badań i Rozwoju

Metody dostosowania dydaktyki

10. DOSTOSOWANIE MATERIAŁÓW – CZĘŚĆ II

Oprócz wersji elektronicznych warto przygotować materiały w formatach alternatywnych, np. audio czy powiększonych druków. Uczelnia może wypracować standard dostarczania takich materiałów. Dzięki temu każdy student ma możliwość wyboru. To zwiększa elastyczność procesu dydaktycznego.

Radland, 2025. Udostępniono na licencji CC BY 4.0 <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>, Projekt współfinansowany przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju w ramach programu FERS.03.01: Dostępność szkolnictwa wyższego, „WSSiP rozwija dostępność

dla ON” (FERS.03.01-IP.08-001/23)

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

NCBR
Narodowe Centrum Badań i Rozwoju

Metody dostosowania dydaktyki

11. METODY NAUCZANIA – CZĘŚĆ I

Wykłady powinny być urozmaicone różnymi formami przekazu. Oprócz mowy można stosować slajdy, materiały wideo i elementy interaktywne. To wspiera osoby o różnych stylach uczenia się. Zajęcia stają się bardziej angażujące.

Radland, 2025. Udostępniono na licencji CC BY 4.0 <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>, Projekt współfinansowany przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju w ramach programu FERS.03.01: Dostępność szkolnictwa wyższego, „WSSiP rozwija dostępność dla ON” (FERS.03.01-IP.08-001/23)

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

NCBR
Narodowe Centrum Badań i Rozwoju

Metody dostosowania dydaktyki

12. METODY NAUCZANIA – CZĘŚĆ II

Praca w grupach i elementy aktywizujące sprzyjają integracji. Osoby z niepełnosprawnościami mogą w ten sposób uczestniczyć w dyskusjach. Ważne, by prowadzący monitorował przebieg zajęć i reagował na trudności. To tworzy atmosferę współpracy.

Radland, 2025. Udostępniono na licencji CC BY 4.0 <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>, Projekt współfinansowany przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju w ramach programu FERS.03.01: Dostępność szkolnictwa wyższego, „WSSiP rozwija dostępność

dla ON” (FERS.03.01-IP.08-001/23)

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

NCBR
Narodowe Centrum Badań i Rozwoju

Metody dostosowania dydaktyki

13. OCENY I EGZAMINY

System oceniania musi być elastyczny i dostosowany. Możliwe jest np. wydłużenie czasu egzaminu czy zapewnienie dodatkowych narzędzi. Takie rozwiązania nie obniżają poziomu wymagań, lecz wyrównują szanse. Egzaminy powinny sprawdzać wiedzę, a nie zdolność pokonywania barier.

Radland, 2025. Udostępniono na licencji CC BY 4.0 <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>, Projekt współfinansowany przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju w ramach programu FERS.03.01: Dostępność szkolnictwa wyższego, „WSSiP rozwija dostępność

dla ON” (FERS.03.01-IP.08-001/23)

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

NCBR
Narodowe Centrum Badań i Rozwoju

Metody dostosowania dydaktyki

14. WSPARCIE ONLINE

Platformy zdalne dają ogromne możliwości wyrównywania szans. Studenci z niepełnosprawnościami mogą uczestniczyć w zajęciach niezależnie od barier architektonicznych. Ważne, by platformy były zgodne z zasadami dostępności. Nauka online to uzupełnienie tradycyjnej dydaktyki.

Radland, 2025. Udostępniono na licencji CC BY 4.0 <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>, Projekt współfinansowany przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju w ramach programu FERS.03.01: Dostępność szkolnictwa wyższego, „WSSiP rozwija dostępność

dla ON” (FERS.03.01-IP.08-001/23)

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

NCBR
Narodowe Centrum Badań i Rozwoju

Metody dostosowania dydaktyki

15. SZKOLENIE WYKŁADOWCÓW

Wykładowcy powinni być regularnie szkoleni z zakresu dostępności dydaktyki. Chodzi o znajomość narzędzi, metod i przepisów. Dzięki temu lepiej wspierają studentów i tworzą atmosferę otwartości. Szkolenia zwiększają kompetencje całej kadry.

Radland, 2025. Udostępniono na licencji CC BY 4.0 <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>, Projekt współfinansowany przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju w ramach programu FERS.03.01: Dostępność szkolnictwa wyższego, „WSSiP rozwija dostępność dla ON” (FERS.03.01-IP.08-001/23)

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

NCBR
Narodowe Centrum Badań i Rozwoju

Metody dostosowania dydaktyki

16. MONITOROWANIE EFEKTÓW

Wdrażane rozwiązania muszą być monitorowane i oceniane. Ważne jest zbieranie opinii studentów i kadry. Ewaluacja pozwala korygować działania i podnosić jakość kształcenia. To proces ciągłego doskonalenia.

Radland, 2025. Udostępniono na licencji CC BY 4.0 <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>, Projekt współfinansowany przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju w ramach programu FERS.03.01: Dostępność szkolnictwa wyższego, „WSSiP rozwija dostępność dla ON” (FERS.03.01-IP.08-001/23)

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

NCBR
Narodowe Centrum Badań i Rozwoju

Podstawy prawne i przepisy

Podstawą prawną jest Ustawa Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. 2018 poz. 1668 z późn. zm.), która nakłada na uczelnie obowiązek wspierania osób z niepełnosprawnościami. Konwencja ONZ o prawach osób niepełnosprawnych (art. 24) mówi o prawie do edukacji bez dyskryminacji. Dodatkowo Ustawa o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami wymaga tworzenia polityk i procedur uczelnianych w tym zakresie.

Radland, 2025. Udostępniono na licencji CC BY 4.0 <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>, Projekt współfinansowany przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju w ramach programu FERS.03.01: Dostępność szkolnictwa wyższego, „WSSiP rozwija dostępność

dla ON” (FERS.03.01-IP.08-001/23)

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

NCBR
Narodowe Centrum Badań i Rozwoju

KONIEC

Dziękujemy za uwagę

Radland, 2025. Udostępniono na licencji CC BY 4.0 <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>, Projekt współfinansowany przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju w ramach programu FERS.03.01: Dostępność szkolnictwa wyższego, „WSSiP rozwija dostępność dla ON” (FERS.03.01-IP.08-001/23)

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

NCBR
Narodowe Centrum Badań i Rozwoju